

Tisící operační výkon Centra robotické chirurgie KZ, a. s.

Dne 19. srpna 2012 oslavilo Centrum robotické chirurgie KZ, a. s. (CRCH) čtyřleté výročí své existence. Zároveň dne 6. 9. 2012 oslavilo provedení tisící robotický výkon. Lékaři odoperovali 802 pacientů z oboru urologie, 119 z oboru chirurgie, 51 z oboru gynekologie a 28 z oboru ORL.

Centrum zahájilo svou činnost dne 19. 8. 2008 první roboticky asistovanou operací. Jednalo se o roboticky asistovanou resekci tumoru ledviny. Roboticky asistovaná chirurgie (RACH) v ČR začala dne 31. 10. 2005 v Nemocnici Na Homolce. Kromě našeho centra a centra Na Homolce v České republice funguje ještě dalších 5 robotických center – Ústřední vojenská nemocnice Praha, Fakultní nemocnice U svaté Anny Brno, Nemocnice sv. Zdislavy Mostiště, Nemocnice s poliklinikou Nový Jičín a Fakultní nemocnice Olomouc.

Robotická neboli da Vinci chirurgie znamená minimálně invazivní chirurgickou metodu, vhodnou pro operace v dutině břišní a hrudní a v dalších špatně dostupných dutinách lidského těla. Nově v rámci ORL i v dutině ústní a hltanu. Zejména všude tam, kam je z anatomických příčin obtížný přístup při otevřené, případně i laparoskopické metodě. Robotické operace jsou pro pacienta vždy šetrnější než otevřené, často přesnější a rozsáhlejší než laparoskopické a pro operátora vždy ergonomičtější. Zejména z ekonomických důvodů se v různých částech světa robotická chirurgie uplatňuje v různé šíři možných indikací. Dalším efektem léčby je minimální poškození jiných anatomických struktur, a tedy zachování funkcí jako je udržení moči, zachování sexuálních funkcí a podobně. V případě da Vinci chirurgie má operátor pomocí videozobrazení před očima zvětšený, excelentně osvětlený obraz operačního pole v HD kvalitě, a to ve trojrozměrném zobrazení. To znamená, že lékař vnímá veškeré detaily operačního pole, a to v prostorovém zobrazení. Operátor při operaci sedí a svá předloktí opírá o polstrované opěrky, v prstech drží v prostoru umístěné specifické joistiky, kterými ovládá pohyby skoro 40 cm dlouhých a 8 mm tenkých nástrojů, jejichž jemné pracovní konce kopírují dokonale pohyby simulované operátorem v prostoru. Díky převodníkům, řízených počítačem, může operátor měnit poměr mezi velikostí pohybu své ruky s joistiky a velikostí pohybu nástrojů 1:1 až 1:10, to znamená, že u nejjemnější preparace může operátor velmi jemně pracovat s nejmenšími tkáňovými strukturami. A to všechno bez přirozeného třesu nástrojů, díky počítačové filtraci mimovolních pohybů. Operace tak probíhá s maximální efektivitou.

V Masarykově nemocnici fungují robotické systémy da Vinci dva. V roce 2009 byl zakoupen robot da Vinci č. 2. Spuštěn byl 23. 4. 2009. Na obou robotických systémech pracuje tým urologů, chirurgů, gynekologů a lékařů ORL. Ve spektru indikací dominuje urologie. Nejčastější operací je roboticky asistovaná radikální prostatektomie (dVP). Dalšími indikacemi, při kterých se používá robotický systém da Vinci, jsou: nádorová onemocnění ledvin, anatomické anomálie močových cest a radikální cystektomie – operace močového měchýře pro pokročilý nádor. V rámci chirurgie se na robotu provádějí operace tlustého střeva pro karcinom (nízká resekce rekta) a žaludku. Tým ORL provádí operace kořene jazyka. Tento typ operací provádí jako jediní v České republice. Gynekologové robota používají při radikálních hysterektomiích, tedy operacích dělohy pro nádor. V roce 2012, díky rozhodnutí Ministerstva zdravotnictví ČR, zdravotní pojišťovny přestaly některé typy operací proplácet a nadále proplácely pouze operace prostat, rekt a dělohy.

V letech 2008 až 2012 se účastnilo operativy celkem 9 proškolených lékařů (2x urolog, 3x chirurg, 2x gynekolog, 2x lékař ORL) a 10 instrumentačních sester. Již během prvního roku bylo patrné postupné zlepšování se v daných operačních metodách. Jasně to je vidět na zkrácení jednotlivých časových úseků – příprava systému k operaci, dokování robota, založení kapnoperitonea a portů, samotná operace. Kladné ohlasy jsou patrné i ze strany pacientů – kosmetické a funkční výsledky, zkrácení doby hospitalizace.

Naše CRCH zároveň funguje jako školicí centrum pro další týmy z jiných zemí. Pořádáme dvou a třídní školení pro celou Evropu a Rusko. Tímto školicím centrem prošlo již celkem 108 lékařů a sálových sester. Vyškolili jsme celé týmy z České republiky, Slovenska, Slovinska, Maďarska, Ukrajiny a Ruska. Primář CRCH KZ, a. s. Jan Schraml zároveň působí jako proctor robotických operací a účastní se prvních operací v nově vzniklých centrech robotické chirurgie. Takto provedl první radikální prostatektomie v Bánské Bystrici na Slovensku, v Maďarsku, Slovinsku, ruském Petrohradě a na Sibiři.

CRCH po dobu své existence zvýšilo prestiž KZ, a. s. v očích pacientů i odborné veřejnosti. Stalo se nedílnou součástí spektra chirurgických výkonů a je příkladem účelné centralizace vysoce specializovaných výkonů v týmu lékařů napříč celou KZ, a. s.

MUDr. Marek Broul
Centrum robotické chirurgie KZ, a. s.